

Розсекречено  
Акт № 9 від 06.08.1992 р.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ  
ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ УКРАЇНИ

33

Справа №

16

Опис №

1

Фонд №

ФОНД – ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ  
КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ

Постанови Політбюро ЦК КП(б)У про набір кандидатів у міжкrajові школи НКВС СРСР; вилучення з бібліотек і торгівельної мережі ворожої радянському ладу літератури; кошторис Київського музею В. І. Леніна на 1939 р.; виділення робочої сили для спецбудівництва №56 та матеріали до них. “Окрема папка”

Розпочато 5 квітня 1939 р.  
Закінчено 11 травня 1939 р.  
На 158+1 аркушах

Фонд № **1**  
Опис № **16**  
Справа № **33**



Окрема наші

№  
Дата голосування  
193 9 р.

ПОЛІТБЮРО

НА ГОЛОСУВАННЯ  
О П И Т О М

(Протокол № 10 арт. 153 опит )

117

СЛУХАЛИ:

УХВАЛИЛИ:

Про вилучення шкідливої літератури.

Затвердити поданий Головлітом УРСР список № 42 на вилучення з бібліотек та книготорговельної мережі збірників книг та підручників, в яких вихваляються, згадуються та цитуються вороги народу.

Список № 42 додається.

*В. Селіх*

Наслідки голосування:

*В. Селіх*

*М. Диримов*

Витяги т.т. Мисинко, Головин

Українографоб'єднання І-ша Школ. ФЗУ 2463-20<sup>00</sup>

Головне Управління  
в справах літератури  
та видавництв  
ГОЛОВЛІТ

екз. №. 1.

ЦЕНТРАЛЬНОМУ КОМІТЕТУ  
КП/6/У.

23 квітня 193 9р.

№ 391

ф. 3-16-09, 9,4,55

При цьому надсилаю список № 42 на окремі книжки, збірники та підручники - прошу його затвердити.

ДОДАТОК: Список на 6 аркушах і 40 книг.

НАЧАЛЬНИК ГОЛОВЛІТУ  
УРСР

*А. Ільїн* / А. ІЛЬІН /

Надр. 2 пр.  
адр. - І " "  
в д. - І "лю.



ОКРЕМІ КНИЖКИ, ЗБІРНИКИ ТА ПІДРУЧНИКИ,

В ЯКИХ ВМІЩЕНО СТАТТІ, ПРОМОВИ, ОПОВІДАННЯ, УРИВКИ З НИХ,  
ЦИТАТИ, ПОРТРЕТИ ВОРОГІВ НАРОДУ, З ЇХ ВИХВАЛЯнням ТА ПО-  
ПУЛЯРИЗАЦІЄЮ ЇХ "ТВОРІВ".-

/Єврейською мовою/.

Список № 42.

Висновки Головліту УРСР:

§ 1.

Всі перелічені збірники та підручники шкідливі,  
малоцінні та застарілі. Підручники знято з навчання.  
Головліт УРСР вважає за необхідне їх ВИЛУЧИТИ.

№№ пп	Назва збірників	Вид-во	Місто рік	Кіл. стор.	Примітка.
1.	"Альманах ВУСП"	Всеукр. Філія Центр.	Хар- ків 1929	364	1/На стор. 9-131-повість во- рога народу Абчука.

УРСР  
Головне Управління  
в справах літератури  
та видавництв  
ГОЛОВЛІТ

Ташмно.  
-----  
екз. №. /

118

23 квітня 1939р.  
№ 391  
ф. 3-16-09, 9,4,55

ЦЕНТРАЛЬНОМУ КОМІТЕТУ  
КП/б/у.

При цьому надсилаю список № 42 на окремі  
книжки, збірники та підручники- прошу його затвердити.

ДОДАТОК: Список на 6 аркушах і 40 книг.

НАЧАЛЬНИК ГОЛОВЛІТУ  
УРСР

*А. Ільїн* / А. ІЛЬІН /

Надр. 2 пр.  
адр. - І " "  
в д. - І "лю.



## ОКРЕМІ КНИЖКИ, ЗБІРНИКИ ТА ПІДРУЧНИКИ,

В ЯКИХ ВМІЩЕНО СТАТТІ, ПРОМОВИ, ОПОВІДАННЯ, УРИВКИ З НИХ,  
ЦИТАТИ, ПОРТРЕТИ ВОРОГІВ НАРОДУ, З ЇХ ВИХВАЛЯННЯМ ТА ПО-  
ПУЛЯРИЗАЦІЄЮ ЇХ "ТВОРІВ".-

/Єврейською мовою/.

## Список № 42.

## Висновки Головліту УРСР:

## § I.

Всі перелічені збірники та підручники шкідливі,  
малоцінні та застарілі. Підручники знято з навчання.  
Головліт УРСР вважає за необхідне їх ВИЛУЧИТИ.

№№ пп	Назва збірників	Вид-во	Місто рік	Кіл. стор.	Примітка.
1.	"Альманах ВУСП"	Всеукр. Філія Центр. Вид-ва народ. СРСР при Презид. ВУЦВКУ	Хар- ків 1929	364	1/На стор. 9-131-повість во- рога народу Абчука. 2/На стор. 287-293, 319-вірші ворогів народу Пінчевське го та Янкелевича.
2.	"Б о і". /Упорядкували Гільдін Х., Каган Б./	Держ. Нацмен. Видав.	Хар- ків, Київ 1932	543	На стор. 240-245, 246-256, 322-332, 465-467, 534-543 - статті ворогів народу Харі- ка, Абчука, Лур"є Ноаха, Шавича.
3.	"Бібліологіч- ний збірник".	Центр. Вид-во Ін-ту Євр. культ. при Всеукр. Академ. Наук.	Хар- ків 1930	546 * лп	1/На стор. 9-49 передмова ворога народу Ліберберга. 2/На стор. 51-77, 104-112, 198, 214-265-статті воро- гів народу Кіржниця, Врі- ка, Ліберберга.
4.	"Хаїм ГІЛЬДІН. "В нашій краї- ні Травень".	ДВОУ	Хар- ків 1932	311	1/В книжці зустрічаються нахабні вирази відносно геніїв людства Леніна і Сталіна; наклеп на єврей- ську націю. 2/В книжці провадиться контр революційна, куркульська



№ пп	Назва збірників	Вид-во	Місто рік	Кіл. стр.	Примітка.
					агітація проти колективізації сільського господарства. /стор. 102, 58, 59, 162, 169, 171 та інші/.
5.	"Допоміжна книжка з єврейської літератури для технікумів". /Упорядкували: Гольдес А. Шамес Ф./	Центр. Вид-во Народів СРСР при Презид. ВУЦВКУ	Харків Київ 1931	320	1/На стор. 11, 12, 26, 73, 82, 84, 144-150, 182-185, 233-239-статті ворогів народу Абчука, Літвакова, Харіка, Макогона.
6.	"Жовтень" /збірник/ Упорядкували Юдицький А. Финенберг.	Нацмен-видав	1925	75	1/На стор. 16-27, 69-70-статті ворога народу Троцького. 2/На стор. 53-67-стаття ворога народу Яковлева.
7.	"Заклик Леніна". /Підручник для пунктів лікнепу/ Склали: Майдаюцький М. Фрусман Л.	Коопер. вид-во "Культур-ліга."	Київ 1928	123	Статті ворогів народу Фастовського, Літвакова, Харіка на стор. 39-40, 46-48, 74-76, 91-93.
8.	"Т е ж	Т е ж	Київ 1929	135	Теж саме на стор. 38-39, 81-82 98-100.
9.	"За ленінський етап у літературній критиці".	Укр-держ-нацмен-видав	Харків Київ 1932	188	На стор. 9-41, 67-95, 96-110, 183-186-статті ворогів народу Абчука, Харіка та вихваляння ворогів народу Літвакова, Дуця.
10.	"Каталог 1927г".	Кооп. Издат. "Культур-ліга".	Київ	52	На стор. 11, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 25 рекомендується "література" ворогів народу Троцького, Томського, Бухаріна, Зінов'єва, Ейдемана.
11.	"Каталог" 1928-1929	Центр. Изд. Народ. СССР	Харків	32	На стор. 15, 16, 18, 19, 23, 24, 26, 28-рекомендація "літератури" ворогів народу Троцького, Ейдемана, Бухаріна, Харіка, Кіпера.
12.	"Каталог" 1930	Кооп. Вид-во "Культур-ліга"	Київ	52 + 44	На стор. 23, 24, 25, 26, 27, 28-33, 38, 39-рекомендація "літератури" ворогів народу Бухаріна, Абчука, Зінов'єва, Горева, Чубаря, Ліберберга.



№№ пп	Назва збірників	Вид-во	Міс- то дік	Кіл. стр	Примітка
13.	"Література про національне питання, боротьбу з антисемітизмом та про земельне влаштування єврейської бідноти". /Бібліографічний показник для пропагандистів осет-активістів та осет осередків/. Склали:Надель Х. Еліович І.	Укрозет	Хар- ків 1930	56	1/На стор. 7, 9, 10, 14, 18, 21, 32 і 43 рекомендується "література ворогів народу Варейкіса, Попова Н. Хвильі, Василенко М. В. Ейдемана. 2/Показник застарів, шкідлива термінологія.
14.	"Літературні матеріали до робітничої книги з мови". /Для Ур. навч./	Центр: вид-во народів СРСР при Презид. ВУЦВК"у	Хар- ків Київ 1931	227	На стор. 33-40, 40-42-статті ворога народу Абчука, Тайфа.
15.	"Матеріали ХУП парт-конференції про Пп"ятирічку".	Укр- держ- нацмен видав	Київ Харк. 1932	207	На стор. 103-III; 125-132, 147-156, 162-169, 175-179-промова ворогів народу Гринько, Скрипника, Хатаевича, Варейкіса, Косіора.
16.	"Ми будемо". II частина. Підручник для малолітніх. Склали: Бурганський П. Мишковський Л. Кругляк М.	Центр: вид-во народів СРСР при Презид. ВУЦВК"у		272	1/Мишковський-ворог народу. 2/На стор. 209-вірш ворога народу Харіка. 3/Підручник як застарілий, знято з навчання.
17.	"Парижская коммуна". /Сборник/.	Кооп. Вид-во "Культурліга".	Київ 1927	116	1/На стор. 88-93-стаття ворога народу Троцького.
18.	"Первое Мая" /Сборник/	Кооп. изд-во "Культурліга".	Київ 1925	98	На стор. 54-64-стаття ворога народу Зінов'єва.
19.	"Підручник антирелігійної пропаганди".	Т е ж	Київ 1927	115	1/На стор. 12-16-стаття ворога народу Горєва. 2/На стор. 59-64-стаття ворога народу Троцького.



№№ пп	Назва збірників	Вид-во	Місто рік	Кіл. стр	Примітка
20.	"Підручник з літератури" /У рік навчання/ Склали: Абчук А. Міжирецький Л. Родак І	Укр- держ- нацмен видав	Київ Хар- ків 1932	80	1/ Абчук - ворог народу 2/ На стор. 35, 38, 63; 69, 73, 75 - статті ворогів народу Харіка, Кульбан ка, Бр. Ясенського, Аб- чука.
21.	"Підручник з літератури" /УІІ рік навчання/ Склали: Абчук А. Міжирецький М.	Теж	Теж	124	1/ Абчук - ворог народу; 2/ На стор. 7-13, 72-75, 87-91, 105-109 - статті ворогів народу Еріка, Харіка; Бронштейна, Абчука.
22.	"Показчик рецензій та критичних статей на єврейську літературу" /1922-1928/ Упорядкували: Нацель Х. Еліович І.	Хар- ківськ- ка Держ. Біблі отека	Хар- ків 1929	72	1/ На стор. 4-5 - передмова ворога народу Макого- на. 2/ На стор. 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 19, 21, 23, 24, 26 - рекомендується "лі- тература" ворогів наро- ду: Троцького, Бухаріна Лур"є Ноаха, Бронштей- на, Хвилі, Літвакова.
23.	"Политграмота". /часть первая/	Корп. из-во "Куль- тур- ліга".	Київ 1926	234	На стор. 171, 231 - стаття ворога народу Троцько- го.
24.	"Проти антимарксистсь- ких теорій у літера- турознавстві".	Укр- держ- нацмен видав	Київ Харк. 1932	126	На стор. 5-15 - передмова ворога народу Лібер- берга. На стор. 27-53 - доповідь ворога народу Еріка.
25.	"Революція 1917 року й громадянська війна на Україні".	Кооп. вид-во "Куль- тур- ліга"	Київ 1927	55	На стор. 41, 46, 48 - вих- валяються вороги наро- ду Каменев Л., Пятаков, Затонський, Косіор.
26.	"Риков А., Крижановський І., Куйбишев В." /П'ятирічний план". /євр. мовою/	Нац- мен- ви- дав	1929	87	Соавтор Риков - ворог народу. На стор. 3-24 - стаття цього ворога.
27.	"Трипольє". /Истмол/ Упорядкував Портной Э.	Нац- мен- вид.	1925	60	На стор. 7-16 стаття ворога народу Скрипні- ка: На стор. 17-23 - спо- гади ворога народу Фастовського.



№№ пп	Назва збірників	Вид-во	Місто рік	Кіл. стр.	Примітка
28.	"Трудшкола" /Хрестоматія для III року навчання/. Склали: Гобштейн Д. Яхінсон І. Співак Е.	Кооп. Вид-во "Культурлі- га".	Київ 1928	320	1/На стор. 18, 136, 166-я статті та вірші ворога народу Харіка 2/Підручник, як застарілий, знято з навчання.
29.	ШНЕЙДЕРМАН Е. "Робота з відстали- ми дітьми".	Укр- держ- нацмен- видав.	Хар- ків Київ 1934	26	Дженаукова, шкідлива педо- логічна брошура.
30.	"Засмічені статті" /Зихройнес		§ 2.		

Всі нижчеперелічені окремі книжки різних авторів, як засмічені статтями, віршами, передмовами ворогів народу, та рекомендацією їх творів, треба здати в макулатуру по бібліотеках та книготорговельній мережі.

№№ пп	Автор	Назва книжки	Вид-во	Місто рік	Кіл. стр.	Примітка
30.	АЛЕК Ш.	"Фармекте вегн" /Зихройнес Фун а гевезенем анархист/.	Нац- мен- видав	Харк. Київ 1932	208	На стор. 135-137 вихва- ляється ворог народу Затонський та анархі- сти.
31.	МАВРОДІ З.О.	"Як збирати врожай та про- вадити бороть- бу з втратами зернових і бо- бових культур"	Укр- нац- мен- видав	1934	47	На стор. 3-цитати во- рогів народу Постише- ва, Чубаря. Матеріал застарів.
32.	НАДЕЛЬ Х.	"Антирелігійна література". /Показчик ан- тирелігійної літератури для бібліотек, шкіл, клубів, антирелігійних гуртків та про- пагандистів/. Передмова М. Шейнгольда.	Центр. Видав. Всеук. Філія	Харк. 1931	70	1/На стор. 11, 12, 13, 14 16, 26, 34, 45, 59-реко- мендується "літера- тура" ворогів народу Макогона, Харіка, Кіпе- ра, Бухаріна, Литвакова
33.	ОРЛАНД Г. СЛУЦЬКИЙ В.	"Що було, що стало". /збічник/	Укр- держ- нац- мен- видав	Київ 1937	214	На стор. 51-55, 101-стат- ті ворогів народу: Ян- келевіча, Лур"є Ноаха.



№ пп	Автор	Назва книжки	Вид-во	Місто рік	Кіл. втр.	Примітка
34.	ПОЛЯК Г.	"Педагогічна хрестоматія"	Кооп. Вид-во "Культурліга"	Київ 1926	298	1/Статті ворогів народу: Блонського-ст. 49-51; Арнаутова " 92-96. Пістряка " 149-154
35.	СКУРСЬ-КИЙ Т.	"Політосвітня робота на підприємствах і клубах"	Центр. вид-во народ. СРСР при Презид. ВУЦВКу	Харків Київ 1931	35	На стор. 3, 4, 5-цитати ворога народу Скрипника. Книжка застаріла.
36.	СОРОКИН В.	"Великий Октябрь"	Кооп. Изд-во "Культурліга"	Київ 1925	31	На стор. 18, 19, 20-цитати ворога народу Троцького. Книжка застаріла, стара орфографія.
37.	СПИВАК А.	"Игра и труд" /Выпуск второй/	Теж	Київ 1927	115	На стор. 40-41-стаття ворога Кульбака. На стор. 53, 82-вірші ворога народу Харіка. Підручник як застарілий знято з навчання.
38.	СПИВАК Э.	"Для молодого поколения" /Хрестоматія, ч. II/	Теж	Київ 1924	216	На стор. 128-138-стаття ворога народу Лубе Ноаха. Підручник, як застарілий знято з навчання.
39.		Збірник "СТАЛІН". /Збірник статтів з нагоди 50 років з дня народження/.	Теж	Київ 1930	92	1/На стор. 20-37-стаття ворога народу Попова Н 2/Стара орфографія.
40.	ЮДИЦЬКИЙ А.	"Путь к Октябрю"	Теж	Київ 1925	372	На стор. 194-206-цитати та уривки з промов ворога народу Троцького

НАЧАЛЬНИК ГОЛОВІТУ УРСР

НАЧ. БІБЛІОТЕЧНОГО СЕКТОРУ

*А. Ільїн* /А. ІЛЬІН/  
*В. Ільїн* /ІЛЬІН-ІЛІН/